

حضرت آیت‌الله جنتی «دامت برکاته»

دبیر محترم شورای نگهبان

سلام علیکم

بدینوسیله گزارش جلسه هفتصد و یکم مجمع مشورتی فقهی شورای محترم نگهبان مورخ ۱۳۹۳/۰۳/۱۰ مشتمل بر ادامه بررسی طرح آیین دادرسی جرائم نیروهای مسلح ارائه شده به شرح ذیل تقدیم می‌گردد:

دستور: ادامه رسیدگی به طرح آیین دادرسی جرائم نیروهای مسلح و دادرسی الکترونیکی.

ماده ۱۵: هرگاه دادگاه نظامی دو، أخذ نظر مشاور ...

بررسی: اطلاق محکومیت نظامی مشاور در فرض تخلف از اعلام نظر کتبی خود ظرف مدت مقرر از نظر شمول نسبت به مواردی که رسیدگی و اعلام نظر در مدت پنج روز ممکن نمی‌باشد و یا مشاور عذر شرعی در عدم اعلام نظر در این مدت دارد خلاف شرع دانسته شد مگر این که ادعا شود که این‌گونه موارد تخلف صدق نمی‌نماید.

ماده ۱۵، تبصره: چنانچه مشاور ظرف مهلت مقرر ...

بررسی: اشکال مذکور در اصل ماده ۱۵ در این تبصره نیز جاری بوده و اطلاق تکلیف نمودن دادگاه به انشاء رأی حداکثر ظرف یک هفته خلاف شرع دانسته شد.

ماده ۱۷: در صورتی که تعداد اعضاء دادگاه نظامی ...

بررسی: نظر بعضی از اعضاء این بود که ظاهر بند سوم اصل ۱۵۸ قانون اساسی - خصوصاً با توجه به ذیل اصل ۱۶۰ قانون اساسی - آن است که یکی از وظایف رئیس قوه قضائیه عزل و نصب قضات بالمباشره می‌باشد و لذا تفویض اختیار از سوی رئیس قوه قضائیه به رئیس سازمان قضائی در تأمین اعضاء دادگاه نظامی یا تجدید نظر خلاف بند سوم اصل ۱۵۸ قانون اساسی می‌باشد. در مقابل نظر بعضی از اعضاء این بود که بند سوم اصل ۱۵۸ چنین ظهوری ندارد و شامل عزل و نصب بالواسطه و تفویضی نیز می‌گردد.

ماده ۲۲، بند الف: کلیه جرائم ارتكابی در مناطق عملیاتی.

بررسی: نظر اکثر اعضاء این بود که بند مذکور خلاف اصل ۱۷۲ می‌باشد زیرا مفاد صدر اصل ۱۷۲ آن است که محاکم نظامی دارای محدوده خاص بوده و انحصاراً جهت رسیدگی به جرائم مربوط به وظائف خاص نظامی یا انتظامی تشکیل می‌گردد در حالی که موضوع بند الف یعنی کلیه جرائم ارتكابی در مناطق عملیاتی عمومیت داشته و شامل جرائمی که مربوط به وظائف خاص نظامی یا انتظامی نمی‌باشد نیز می‌گردد.

در مقابل نظر بعضی از اعضاء این بود که اصل ۱۷۲ قانون اساسی مفید حصر نبوده و در صدد بیان محدوده رسیدگی محاکم نظامی نمی‌باشد.

ماده ۲۸، بندهای ب، پ، ت، ج: ...

بررسی: اطلاق بندهای مذکور از جهت شمول نسبت به جرم‌های غیرمرتبط به وظائف خاص نظامی و انتظامی خلاف اصل ۱۷۲ دانسته شد و همان‌گونه که در ذیل اصل ۱۷۲ آمده است به جرائم عمومی ایشان در محاکم عمومی رسیدگی می‌شود نه در محاکم نظامی.

ماده ۲۸، بند ث: جرائم کارکنان وزارت اطلاعات ...

بررسی: اشکال مذکور در بند الف ماده ۲۲ در بند ث ماده ۲۸ نیز جاری بوده و محاکم نظامی بر اساس اصل ۱۷۲ قانون اساسی جهت رسیدگی به جرائم کارکنان اطلاعات نمی‌باشد و لذا بند مذکور خلاف اصل ۱۷۲ قانون اساسی می‌باشد (اکثر اعضاء) در مقابل بعضی از اعضاء منکر استفاده حصر از اصل ۱۷۲ بودند.

ماده ۲۸، بند ج: جرائم خاص مرتبط با وظائف ...

بررسی: نظر بعضی از اعضاء این بود که کارکنان یگان‌های حفاظت شامل کارکنان غیرنظامی نیز می‌گردد و لذا خلاف حصر مستفاد از اصل ۱۷۲ مبتنی بر رسیدگی به جرائم مربوط به وظائف خاص نظامی یا انتظامی در مورد خصوص اعضای ارتش، زاندارم‌ری، شهرداری و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی می‌باشد. در مقابل نظر بعضی از اعضاء این بود که کارکنان یگان‌های حفاظت، خود نظامی محسوب می‌گردند.

ماده ۲۸، تبصره ۱ و ۳: ...

بررسی: تبصره اول ابهام داشته و مفهوم آن روشن نیست همچنین تبصره اول و سوم نوعی تفسیر اصل ۱۷۲ قانون اساسی می‌باشد که از اختیارات شورای محترم نگهبان است نه از اختیارات مجلس شورای اسلامی.

ماده ۳۰: چنانچه نظامیان غیرایرانی در داخل یا خارج ...

بررسی: خلاف اصل ۱۷۲ قانون اساسی دانسته شد زیرا مستفاد از این اصل آن است که محاکم نظامی وظیفه‌اش فقط رسیدگی به جرائم مربوط به وظائف خاص نظامی یا انتظامی نظامیان ایرانی است نه نظامیان غیرایرانی.

ماده ۳۱: اعضاء نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران عبارتند از ...

بررسی: نظر بعضی از اعضاء این بود که اطلاق کارکنان مذکور در بندهای الف، ب، پ، ت، ث، ج، چ شامل کارکنان غیرنظامی نیز می‌گردد و لذا خلاف حصر مستفاد از اصل ۱۷۲ مبتنی بر رسیدگی به جرائم مرتبط با خصوص افراد نظامی می‌باشد در مقابل نظر بعضی از اعضاء این بود که کارکنان این ارگان‌ها و نهادهای نظامی، نظامی محسوب می‌گردند. همچنین اعضاء بسیج (مذکور در بند پ ماده ۳۱) غیر از سپاه بوده و اصل ۱۷۲ شامل ایشان نمی‌شود در مقابل نظر بعضی از اعضاء این بود که سپاه شامل بسیج نیز می‌گردد.

ماده ۳۲: به جرائم نظامیان کم‌تر از هیجده سال تمام ...

بررسی: افراد کم‌تر از ۱۸ سال شامل افراد بالغ نیز می‌شود و اجرای مقررات مربوط به رسیدگی به جرائم اطفال در حق ایشان خلاف شرع می‌باشد.

ماده ۳۳: هر گاه رسیدگی به اتهام فردی ...

بررسی: مجرد وجود ملازمه در عمل بین رسیدگی به یک جرم و جرم دیگر که در صلاحیت سایر مراجع قضائی است مستلزم رسیدگی به جرم دیگر شخص در محاکم نظامی نمی‌گردد و لذا ماده مذکور خلاف اصل ۱۷۲ می‌باشد.

توضیح این که در این جلسه تا پایان ماده ۳۳ بحث شد.